

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt - kr.
Félévre 5
Negyedévre 2 50
Egy hónapra 1
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkuzsant jutányos áron vétetnek fel.

Dinasztikus porkolátság.

Debreczen, okt. 25.

Igazán szép kérdés a trónörökös házasságának kérdése. Szépen is fejlődött idáig. A kik szeretik a szellemi olla potridát, inyencz élvezetet találhattak abban, hogy a kik a beteresztett javaslat védelmére szálltak, mennyi tücsköt-bogarat hordottak össze nagy buzgóságukban. Az igazságügyi bizottságban megesett, hogy a kormánypárti szonokok, noha valamennyien a kormány álláspontját fogadták el, kölcsönösen lecsepülték egymást: Hódossy Neumann, Veszter Hódossy, Szitágyi D. valamennyit. Micsoda meggyőző igazság lehet ám az, melyet ekkép a legellentétebb argumentumokkal lehet támogatni! Milyen erős tehet a pártfejelem szelleme és milyen mélységes a hódolat érzése aminsterelnök irányában, hogy egymások ellentmondó felfogásokból indulva ki, mégis valamennyien Széll Kálmán ur igazságának elismerésében találkoznak. És mindenekelőtt mily lázas verseny folyhatik itt az udvar kegyéért, hogy torony irányban egy cél felé vágatva, mégis egymás lábaiba botlanak. Hogyne volna szép mindezt végignézni olyan nagyszerű alkalomnál, a mikor az államjognak első, a monarchikus kormányformának alapvető kérdése kerül a törvényhozás méltatása elé.

Az ellentmondó okoskodások legtöbbször mégis egy vörös fonál húzódik végig. Azt hirdetik, hogy a javaslat rendelkezése a morganatikus házasság-

ból származott utódokról teljesen megfelel a pragmatika szankció feltételeinek, s mert nem jelent semmi módosítást a létező jogállapoton, lényegileg fölösleges is. És mivel Széll ur minden tárgyas szükség nélkül mégis a törvényhozás elé hozta az annyira kényes kérdést: micsoda himnuszokkal dicsőítik az ő végtelen finom és skrupulózus alkotmányos érzékét, a mely a magyar törvényhozás szuverénitását ezt a gyönyörű elégtételt megszerezte. Igen, ide kell kilyukadnia minden bizonyításnak, Széll Kálmán államférfiui nagyságának lyukában. A hogy Antiszthenesnek, a cinikus bölcsnek az atheneiek szemére vetették, hogy rongyos kabátjának lyukain a húsag kandikál ki, ugy mostanában nálunk a kormánypolitikának minden piszkos foltjából vagy riktó „folytonossági hiányából“ a Széll Kálmánt dicsőítő ujságrongy lóg ki.

Ez a dicsőítés valóban a cinikus filozófiához tartozik és szerfölött rossz illatu. Könnyű megérteni Széll Kálmán szerepét ennél a javaslatnál. — Mi elhisszük, hogy a dinasztia érdekelt tagjai és az udvari körök a Ferenc Ferdinánd nem „egyenrangú“ házasságával szemben követelt eljárást a magyar pragmatika szankció feltételeivel teljesen megegyezőnek tartják. Igen különös hit ugyan az, hogy Magyarország trónöröklési rendje olyan intézményre és olyan jogforrásra legyen alapítva, melyekről törvényeinkben sehol említve nincsen és melyek mai napig is ismeretlenek. No de meg-

engedjük, hogy pl. Hódossy Imre felfogása a pragmatika szankcióról teljesen jóhiszemű. Bizonyos az is, hogy a főhercegek morganatikus házasságainak eseteiben — a milyen a lefolyt században többször fordult elő — az udvar mindenkor a pragmatika szankció ilyen értelmezéséhez tartotta magát.

De ha az udvari körök komoly meggyőződés szerint, a melyet a kormánypárti jogászok is komolyan vallanak, Ferenc Ferdinánd főherceg jövődó gyermekeinek a trónutódlásból való kizárása a pragmatika szankció egyszerű folyománya, hát ugyan mi vihette az udvart arra, hogy ezt az ügyet törvényes szükség nélkül is a magyar törvényhozás elhatározása elé bocsássa? Kivel akarják elhíetni azt a sült bolondot, hogy a dinasztia és az udvar csak mélységes hódolatukat akarták tanusítani a magyar törvényhozás ama felséges szuverénitása előtt, mely belső családi dolgaikra is kiterjed? Kivel akarják komolyan vétetni az olyas szemérmetlen humbugot, hogy maga ő felsége az ilyen kényes ügyet — alkotmányban és törvényben gyökerező kényszerűség híján is fölösleges vitának és meghurcolásnak tenné ki? Mindezt Széll Kálmán szép szeméért? Fogjuk be az orrunkat?

Bezzeg van oka-foka, hogy a dinasztia és az udvar mért kívánnak Ferenc Ferdinánd házassági dolgáról a magyar törvényhozás segítségével külön törvényt alkotni, noha ők kétségtele-

Koko.

A Debreczen tárczája.

Mese a férjéről és a »felejthetelen« ról.

Fehér volt mint a galamb; és a hogy bütökös ujjával a rezkalitka sárga drótján fölmaszolt egészen a kupoláig, s görbe csőrért ott a rácshoz verve, elrikkantotta magát hogy:

Aurá! Aurá! — Istenem olyan szép volt az a kakadu!

Azért kialtozta mindig hogy:

— Aurá! Aurá! — mert gazdájának, Károly urnak volt egy filligran felesége (a ki éppen olyan fehérnek s törekenynek látszott, mint a cukorbaba), s ezt Laurának hívták.

És mivel Károly ur igen szerette az asszonykát minden nap, mikor hazajött a hivatalból, ebéd előtt odaült a kupolás kalitkához és egymásután többször bekialltott a fehér kakadunak, hogy:

Laura! Laura!

A fehér kakadu pedig félrevágván bóbítást fejet, az első kiabálásoknál csak nézett Károly arra, hogy mit is men voltaképen;

aztán mikor tisztába jött a dologgal, akkor kisse megberzenkedett és kitátotta a csőrért:

— Aurá! Aurá!

Az »L« betűt elfelejtette ugyan, hogy ki-ejtte, de azért a rikoltás ugy hangzott, mintha »Laurá«-t kialtozt volna.

— Ez a különben is könnyű szo azután annyira megtetszett neki, hogy amint gazdáját vagy a cukorbaba asszonyt megpillantotta, mindjárt rákezdte, mintha fizetnének érte:

— Aurá! Aurá!

S ha nagyon jó kedve volt (ez ebédjéne mineműségétől függött), kaczagott is melléje, hogy a fiatal házaspár is egymásra pillantott és minden ok nélkül elkezdett nevetni.

Mert a boldog szerelmesek hamar nevetnek, hol csak a boldogtalan szerelemben van humor, a min mosolyogni lehetne; ámde az embernek a tulnyomó része elfelejt nevetni a legjobb viczen is ha a tréfa az ő bőrére megyen.

De Károly ur és a filligran Laura nevetettek, mert boldogok voltak.

Még akkor is gyakran nevetgeltek együtt mikor a fehér kakadu már rég le szokott a

kaczagásról, mert megtanult már panaszkodni.

Erre a mesterségre szegényt a tödövsz tanította meg, miután belevette magát a hőszenű pribék mögé.

A kakapu nehezen lélegzett és ilyenkor keservesen, óh szivetszagató rivással tudott sirni.

A-aurá! Já a-a-ha-já-á! — És a jajgatás egész szenvedő skálája verte föl az ebédőt, hol az ablaknál a kalit állott.

Laura, kinek a szivecskéje is cukorból volt nagyon megsajnálta a szegény madarat és miként a betegekkel szokas, még az eddiginél is jobban becézte. Kicsiny tenyerébe vette, s a szájából adta a süteményt a csőrébe.

— Ne tedd azt! — szolt rá bosszusan az ura. — Még valami bajt találsz kapni az ostoba madártól.

A cukorbaba szeliden mosolygott (mint egy igazi angyal! — moudogatta akkoriban Károly ur) es bankodva szolt:

— Ugyan, Karcsi, hát már egy kakadutól is félsz?

Mélyen a férfi szeme közé tekinteti, mi alatt szemérmes mosollyal hozzátette:

— Nincs okod rá . . .

nül úgy vannak meggyőződve, hogy eljárásuk megegyezik a pragmatika szankciónak lefektetett jogrenddel. Hisz ez az ok világosan benne van a javaslatban, illetőleg a javaslatba szószerint átvett trónöröklési esküben. Ferencz Ferdinándban nemcsak egyszerűen főherceget, hanem a jövődö uralkodót is kell látni. Ha egyszer a trón minden felségjoga az ő kezében lesz, nemcsak azt a bizonyos »Hausgesetz« változtathatja meg, hanem kísérletet tehet arra is, hogy magának a pragmatika szankciónak korlátait kitágítsa. Akormányosan nem is állíthatja senki, hogy a pragmatika szankció összes határozmányai olyan örök érvényű szakroszkant tételek, melyek egyikén sem lehetne a király és nemzet közös megegyezésével változtatni. Hát erről van szó! Arról, hogy a trónörökösnek, mint majdani uralkodónak akaratát megkössék és jövődö hivatásának gyakorlatából szívet, minden családi erzését kirekesszék. Ezért kellett a trónöröklési esküben a jövőre való ünnepléses ígéretet tenni és ezért kell az ő egész esküjét szószerint magyar törvénybe is foglalni. Állj elő liberális, szubizkolt méltóságú hajdu, kit magyar országgyűlésnek neveznek és keményen segédkezéssel abban, hogy Ferencz Ferdinánd kezére bilincseket tehesünk, melyek benne a férjet, a családapát lenyűgözik és dehonesztalják. Ez a magyar parlament felülről kijelölt szerepe Szell K. alázatos végrehajtói közreműködésével. Porkoláb szerep, semmi más. Igazán ilyen esetben, mint a trónörökös házassága, mindenképp meglehet várni, hogy a rendes dinasztikus föltevésekben beállott változást a magyar országgyűléssel megismertessék és szentesítsék. De még ha teljesen a kormánypárti

jogászok oly veszedelmes fölfogásából indulunk is ki; ha elfogadjuk, hogy a morgantikus házasság jogfosztó hatálya a pragmatikus szankciónól folyik: akkor is nem az felel meg a magyar parlament méltóságának, hogy a tudomására hozott körülmények alapján önjogulag állapítsa meg Ferencz Ferdinánd gyermekeinek a trónutódlásból való kizáratását. De mit tesznek? A főhercegek esküjét foglaltatják szószerint a törvénybe, azt az esküt, melybe legszentebb benső érzéseinek véres szakrificiuma van begöngyölítve, melyben feleséget és gyermekeit magával nem egyenrangúknak és jogfosztottaknak jelenti ki. Ilyen eskü, mely ha a külső jogrendnek megfelel is, minden magyar ember természetes érzéseit sérti, szószerint magyar törvényben! A lakájszellemnek örökre való glorifikációját mással képzelni sem lehetne!

Ismételjük, hogy akár a kormány jogfelfogásából indulunk is ki, a magyar országgyűlésnek juttatott szerep lealacsonyító, szegényletes, botránysos. Ha a tisztelt kormánypártiak minden áron megakarják szavazni a javaslatot, ne totyogjanak kegykereső buzgóságukban össze vissza, hanem süssék le legalább a szemeiket és szavazzanak némán.

Debreczen, október 23.

A függetlenségi és 48-as Ugron párt
Bartha M. előktele alatt tegnap este értekezletet tartott. Az értekezleten a trónörökös házasságának becikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslaton tanácskoztak. Több mint két óráig folyt a vitatkozás, a mely felölelte mindazokat a szempontokat, a melyek a magyar közjog szempontjából döntők, végleg határozatot azonban már a párt nem hozott, hanem az e fölötti tanácskozást a hétfői ülésen folytatják.

Egyházkerületi közgyűlés. A dunaméleki ev. ref. egyházkerület ma reggel Szilágyi Dezső és Szász Karoly püspök elnöklésével folytatta tanácskozását.

A konventi tagokra tegnap történt szavazás eredményét hirdették ki mindenkéül. E szerint egyházi rendes tagok lettek: Baksay Sándor, Szilágyi Áron és Kovács Albert; póttagok: Adám Kalman és Bocsor Lajos. Világi rendes tagok: Cseh Ervin, dr. Nagy Dezső, Weesei Tamás; póttagok, Kálcsi József és Veszpremy János.

Kovács Albert referál a dunántúli püspöknek a magyar királyság és keresztényesség 900 éves fordulójának megünneplése dolgában be-terjesztett átirataról.

A püspök ugyanis azt javasolja, hogy ez év utolsó vasárnapján, vagyis december 30-ikán, a vasárnapi prédikációban minden lelkész emlékezzék meg erről az évfordulóról.

A gyűlés el is fogadta.

A budapesti magyar es. nemet egyház egyezségének kérdése került sorra ezután. A két egyház már 1863-ban egyeséget kötött.

Ujabbban azonban felreértések támadtak, a viszonyok is változtak, úgy hogy szükségessé vált a szerződés megújítása. Ez a régi alapon meg is történt s az egyházkerület mai gyűlésén megerősítést nyert.

Az erdélyi rom. kath. püspök czimzése dolgában kerekedett vita is újra szönyegre került. A valás- és közoktatásügyi miniszter tavaly április havában tudvalevőleg körrendeletet intézett a hatóságokhoz oly értelemben, hogy az erdélyi rom. kath. püspök hivatalos czimzése: erdélyi püspök.

A reformátusok ezt a rendeletet természetesen sérelmesnek tartották s leiratban hatályon kívül helyezését kerek a minisztertől. A miniszter korrigálta is a régebbi rendeletet, de erről csak a hírlapokban történt említés, hivatalos értesítés még nem érkezett. A jogügyi bizottság most azt javasolja, hogy tekintve, hogy az 1900. áprilisban tartott egyetemes konvent nemcsak tárgyalta az ügyet, hanem külön feliratot is intézett a miniszterhez: batározza el a kerületi gyűlés, hogy az e tárgyban még szükséges lépések megételére az egyetemes konvent kerestessék meg. Az indítványt a közgyűlés helyes-

... Csakugyan Karoly urnak semmi oka sem volt rá, hogy feltse feleséget Lalától. Mert a czukorba nem kapta meg a kakadutól a tüdőveszt: elvitte más. Az aminek egy nyafogó poronty az életét közhövelte...

... Amíg a filigran asszony fehérén, mint az abrosz, feküdt a betegágyban, Lalát, — hogy panaszos jajgatásával ne verje fő a hazát, mikor csöndre van szükség, — atvített a szomszéd lakásba. Itt is volt papagály, egy zöldtollu fiatal madár, aki örökké fecsegett. A két kalitot egymás mellé tettek és Koko — így hívták a zöld tollut — rendkívül barátságosan fogadta a beteg vendéget, ki már nagyon a végét jarta; alig nyitotta ki a csőrért, hogy beszéljen, mert már ahöz sem volt kedve. Naphosszat ott gubbaszkodott a pálczikán és konokul halgatott. Csupán néha kezdte rá panaszos hangon:

— A-aur! A-aur!

Aztan keservesen jajgatott, a mint szokta. Koko ott mászkált a szomszédos kalitka racsóján és ki-kidugta görbe csőrért a fehér kakadu felé. Majd felreszegte borzos nyakát és rákezdte, a hogy eltanulta a betegétől: A-aur!

És ő is nagyon jajgott hozzá; de nem csufolódásból, hanem azért, mert sajnálta szegény Lalát, akinek olyan szép rózsaszínű bóbítaja volt és olyan sokat kellett szenvednie.

A-aur! A-aur!

A bolondos Koko nem tudta, hogy mit jelelt ez a szó; csak látta, hogy Lala hálásan

néz rá, mikor ezt rikantja és szinte megnyugszik utána.

— Bizonyosan az elmult szép napokra emlékezteti ez a hang, — gondolta magában, — es nem volna lelkem, hanem mondanám neki hogy: »Aur!« mikor látom, hogy örömet szerzek vele. Hiszen — es ilju madarszive itt megdobogott — olyan szep szegény es olyan beteg!

Mert igen megtetszett neki a fehér kakadu es mikor Lala egy het mulva kihelto »szegény parajat, Koko harom napig egyebet sem tett, mint folyton jajgatott.

Ugyanezt tette ezen a harom napon at Karoly ur is odaat a szomszéd lakásban, melynek fekete diszú szalonjában szinten épp akkor teritették ki az eltörött czukorhabat.

Negyedik nap aztán az özvegyesre jutott fiatal apa látogatába ment a szomszédokba, hogy megköszönje »szívességet, a miért a kakadut magukhoz vették s ezáltal lehetővé tették, hogy — úgymondjuk — az ő felejhetetlen drága halottja legalább csöndessegben es nem papagaly-rikoltozás között hajthatta fejét örök nyugalomra.

— De mi ez? — ütötte fel egyszerre a fejét, mikor a másik szobából meghallotta Koko szomorú rikantását:

— Aur! A-aur!

— Hisz ez a papagaly az én Lauram nevét kiáltja!

S könny szökken a szemébe, a mint elmagyarázták neki, hogy Koko a rózsaszín bóbítás Lalától tanulta el ezt a nevet.

— Istenem, — sóhajtott Karoly ur es mialatt a zöldtollu ujra elrikoltotta a felejt-

hetetlen halott nevet, — sóvarogva jegyezte meg:

— Oh, mennyire szeretném, ha ez a papagaly az enyém lehetne! Legalább lenne odahaza egy hang, mely folyton az nevet juttassa eszembe.

A szomszéd valami közvetítő megjegyzést tett, mire Karoly ur följajánlotta, hogy ha eladó, megveszi a papagalyt. Miatan pedig sikerült megalkudniok, atvitte Kokót az ő lakására.

Ott azután, mialatt a dajka a csecsemővel bibelődött, ebéd után leült a pamlagra, szemközt a kupolas kalitkával s fejét a tenyerébe támasztva, órák hosszat halgatta, milyen szomorúan rikacsolja Koko hogy:

— Aur! Aur!

Es egyszerre csak azon vette észre, hogy mindaketten sirnak; de Koko csak a fehér kakadut siratta, kitől nem maradt más emléke, mint ez az egy, rövidke szó...

... Így mult el kerek két esztendő, mialatt Karoly ur lassan megtanulta, hogy ne fakadjon mindjárt sírásra, ha Koko a felesége nevét kiáltja.

Majd eltelt még néhány hónap es az özvegy ferj — mint mondogatta: a gyerek miatt — egy szep napon ujra megnősült.

Masodik felesége a brandos fiatal özvegy volt; olyan, amilyen egy gyermekes özvegy férfinak ilik.

Es ekkor történt, a minek a kedvéért ezt az egész kis történetet — el akartam mondani.

Koko tudniillik nem ösmerkedett meg másik rózsaszín bóbítás kakaduvall es még

lessel fogadta. A lelkeszi értekezletből felterjesztett indítványok tárgyalása után hosszabb vitát provokált az a kérdés; hogy a vallásosok minő jogi állásban vannak? Lelkeszi jeleggel bírnak-e vagy nem? Többek felszólalása után Szilagyi Dezso indítványára a közgyűlés úgy határozott, hogy az ügyet visszaküldi a traktushoz, hogy fejtsék ki, minő jogi állást akar adni a vallásosoknak. Több jelentéktelenebb ügy elintézése után a tárgyalások folytatása holnap délelőtre tűzték ki.

Horvátország a magyaroké. A ki még kételkedhetett abban, hogy a B. H. vasárnapi cikke, mely Horvátországgal fogalkozott, Széll Kálmán legbensőbb intencziójának kifejezése, az meggyőződhetik erről a felhivatalos O. E. nek tegnapi táviratából, mely siet világra küldöni, hogy milyen szimpatikusan fogadták ezt a cikket Zagrabban. T-hát a horvátok is meg vannak elégedve Széll Kálmán politikai irányával. B-külni készek ők is, a mint békülnek a románok, a tótok és a hány ellensége csak van a magyar államészmének. Hát a magyar állam hogy érzi magát a beke és megelegetés ebben a korszakában? Ugy mint az a beteg test, a melyen a férgek és élősdiek jól érzik magukat.

Az «Agrár-Tagblatt»-nak az a cikke, a mely ezt a szimpatikus hatást konstataja és a melyre az O. E. távirata is vonatkozik, bevezető sorában így szól:

«Szolgáljon nagybecsült kollégáinknak a «Budapesti Hírlap»-nak elégtételül az a keszvéges valomásunk, hogy tegnapi vezércikke a legnagyobb merékben érdekelt bennünket. Az ember elvégre husból és verből van és vajjon mely politikust ne töltené el a megelegetettség érzése, ha ellenfelet a betegagyon látja feküdni?»

Pokoli őszinteség. Tehát a zágrábi lap is azt olvassa ki abból a sugalmazott cikkből, hogy a magyar állam beteg. Ime ilyen módon nyilvánul az a szimpatia, melyet Széll Kálmán felhivatalosa diadalal küldött. A horvát közvelemény örömmel fogadja az új iránt mert Magyarország betegségét és gyengeségét látja benne. Széll Kálmán pedig sikert és diadalt lát a horvátok ez örömeiben.

Kalózkodás könyvekkel.

Becsi czegek valóságos kalózkodásokat követnek el a magyar irodalom és könyvkereskedés határozott karára.

Eleg baj már az is, hogy ma már különben sem igen vásárol a közönség egyebet mint a filteres vállalatok olcsóságait és a százforintos, vagy drágább diszkiadványokat. Ezeket nem szellemi élvezet céljából, de azért vásárolják, hogy a szalon asztalának díszére valjanak; vásárolja pedig nem csupán a gazdag ember, de éppen a szegényebb sorsu osztályok kapnak rajta.

A magyar, de már sok esetben osztrák könyv-ígéző a cifraköte-ű, a diszes kiállításu munkát rátküldi a közönségre, mert ért a hiúsággal való bánás módjához, a részletfizetes maszlagja pedig rendszeren olthatatlan szere a becsapásnak.

Ha az egyszerű hivatalnok, kiskereskedő, vagy tanító raszanja magát ilyen 100-200 forintos díszmü vásárlására, evekig nem fog könyveket vásárolni, tar almasabb folyóiratra előfizetni. A legolcsóbb és legdrágább könyvek mellett aztán két szék közt a pad alatt marad a tulajdonképeni irodalom.

Már magában veszedelem a részletfizetes irodalom elburjánzása; többnyire fölületes tartalom es külső cicizoma terjeszkednek itt az értékel bíró irodalmi művek terhére. Még inkább megdöbbent, hogy a könyvekkel való üzérkedés e módját kivált az osztrák kereskedelem használja ki nagy élelmességgel, így járulva a komolyabb irányu magyar könyvkereskedés és könyvkiadás megbentéséhez.

Ideje már a visszaélésök e hallatlan mére rámutatnunk.

Eveken kereaztül kalandozták be az «Arany biblia» és a «Király könyve» címü díszmüvekkel a legelemesebb ügynökök a szekesfővárosi es az egész orszagot. Különösen a 200 forint aru «Arany biblia» terjedt igen szep-n, mert a hol a 3 forintos részletfizetés nem volt elég k-csegt-ő, apelláltak a közönség vallásos érzelmeire es mindenekfeletti hiúságára.

Mikor a könyvek megjelentek, a 200 forintos mü tüstent kaphatóvá lön az antikváriusoknál 35-40 forinton es ha a megrendelő, barmi okból, csak egy napig késelt a részlettel, tüstent bepörötköz az egész könyv

árának erejéig. A cifra könyv mellett anyagi romlás, pénzzavarok bérultak a megrendelőre, nem tekintve az ügynökök különböző visszaéléseit es inkorrektsegeit.

Az így begyűlt összegek a Max Herzig bécsi czege zsebébe vándoroltak, a ki forma kedvéért Budapesten es Lipcsén is tart irodát, de valószínű, hogy Magyarországon csinálja a legzsírosabb gsefteket.

Az ember azt hinné, hogy a közönség már belecsömörlött ezekben az üzelmekbe es megelekelte a folytonos zaklatásokat. Pedig nem így van, mert épen most kísért a lapok hirdetési rovataiban egy új díszmü prospektusa: «Dicsőségünk» lesz a címe, megint csak Max Herzig; tehát becsi uri ember szándekozi bennünket a mi történelmi dicsőségünk egyes fazisairól felvilágosítani irásban es kepeben. Ugy emlékszünk, hogy megint 100 forintunkba fog kerülni nemzeti öntudatunk es fölébresztése, de 3 forintos havi részletekben is hozzá juthatunk, nem számítva az esetleges perköltségeket.

A mi a legszomorítóbb, hírneves magyar írók vállalkoznak arra, hogy munkásságukkal, nevük átengedésével segítsék elő, a magyar szellemi célok megnamisítását, a magyar pénznek B-csbe való ömlesztését.

A magyar irodalmi egyesületeknek, a magyar könyvkereskedői testületeknek kellene e visszaélések ellen tiltakozó szavukat fölemelni, mielött az egész magyar könyvpiacot Bécs ka aritána magához részletüzletek es egyebh fiikak révén.

Kitünő menelő üzletek vannak Budapesten, a melyek a német folyóiratok terjesztésével szoritják hátrébe a hazai folyóiratokat, de ezek legalább nyiltan árulják a külföldi portékat, ellenben Herzig ur es a kezére járó írók magyaros jellemben csempezik be hozzánk az osztrák portékat. A felvilágosodott közönség bizonyára nem segíti elő tovább a becsi üzletek gyarapodását a magyar kulturatól elvont pénzének segítségével.

Gr.

Akasztás.

Egy kis csehországi városban. Theresienstadtban tegnap este egy emberrel kevesebb feküdt le, mint a hany aznap felbredett, miután erette néhány nappal azelőtt — egy emberrel több feküdt le egy este úgy; hogy sohasem is ebredt fel többé.

Ez a dolog nem annyira érthetetlen, mint inkább mindennapos.

S ha megis e helyen hosszasan foglalkozunk vele, az az akasztófában leli magyarázatát, a mely ennek a kis históriának csatánós befejezését képezi.

Mert Kolan azért nem feküdt le tegnap este Theresienstadtban, mivel hogy őte reggel 7 órakor annak rendje s módja szerint felakasztották.

Ő pedig kapta magát es meghalt. Nem jószántából, nem mulatságból es nem is titokban, hanem előre megfontolva, előre kiérdemelve es előre megfontolva.

Kolan aki tegnapig közkatona volt a 91. gyalogezredben, az akasztófa alatt átváltozott civilek. Minthogy katona nyakára nem talal a kötel. Léven az csak civilek számára fenntartott mulatság.

Szerencsére Kolannak az már tökéletesen mindegy volt, hogy bakancsa alatt fityül el a szél, vagy pedig a czugos cipője alól rántják ki a szeket.

A mint a Heine boljongó szeleme mondotta: «a f ő d o l o g a z, h o g y m e g h a l t a m!»

Es az is egészen mindegy már neki, hogy miféle czimen érdemelte ki a kötelet. A fő dolog, hogy kiérdemelte.

De van a Kolan esében valami a mi fölött érdemes gondolkozni.

Kolan tudavilik rettentő szerelmes volt. Ideája, egy vizszemü, szőkehajú cseh szolgáló viszonzta is a különben bárány szelidsegü ember meleg érzelmeit, de minden butasága

egyre a harmadfél év előtt tanult nevet rikoltozta:

— Aurá! A-aurá!
A második feleség azonban, a kit Emiliának hívják, fölbigy-ztetie a szerelmes, piros ajkai, es azt kerdezte uratól:

— Kari, jól esik hallanod, hogy e madár folyton a boldogult eső feleséged nevet kiabálja?

A férfi nagyot szippantott a szivarból, s valamit mosolygott

— Szegény Laura Isten nyugosztalja szegényt.

— Hát persze, hogy nyugosztalja az Isten. — folytatta az asszony — De csak mond mikor ez a papagály egyre Laura-t kiáltoz, nem érzed-e, hogy ostoba rikacsolásával tulajdonképpen kettőnk közzé állítja a feleségedet?

— Nem gondolod?

— Majd megtanítom a te nevedre választott kitérőleg a férfi. S hogy jó szándékát megmutassa, oda állt a kalitka elé, es bekialtott:

Emilia! Emma! Emilia!

— Aura A-aurá! — rikacsolta vissza Koko es bánatosan kapaszkodott lefelé a rácsra.

— Emma! Emma — próbálta oktanni Károly ur.

— Aura! A-ura! — kiállott vissza wakacsul a papagály es újra jajgatni kezdett.

— Így tartott ez teljes egy héten keresztül.

— A férj mindig azt kiáltotta be a kalitba:

— Emma! Emma!
Koko pedig következetesen azt felelte vissza hogy:

— Aurá! A-aurá!
Semmi áron sem akarta az új nevet megtanulni.

Végre Emilia megtalálta a megoldást. Odahajolt az urához es megsimogatta a szakállát.

— Látod Kari, ez a papagály egészen el van rontva. Mindig csak egy nevet kiált.

— Mindig csak egyet. . . Látod tulajdonképpen nekünk rajta.

A férfi ránézett:

— És . . . Laura? kérdezte bizonytalanul.

— Eppen azért felelte a második feleség s gyöngéden megcsókolta az ura homlokát.

S Koko, a bolond zöldtollu Koko. — mivel ujságban is hirdették, — néhány nap mulva már Weisz urék szalójában rikoltozta mely keserűségben hogy:

— Aura! Aurá! A-urá!

Regina kisasszony pedig aki a maga nevet szarette volna betanultatni vele, már első délután bosszankodva fordított hátat a kalitnak.

Ugyan papa, ki sozta rád ezt az ostoba papagályt?

mellett is volt annyi temperamentum benne, — mondhatnám volt annyira leány — hogy ne idegenkedjék a kacszárságtól s a káplári kardbojtoktól.

Es Kolanból, ebből a bárányba oltott tevéből egy beszámíthatatlan örült lett. A meg babonázott ember féltékenysége és tehetetlen dühe akkor érte el tetőpontját, midőn a napos káplárja egy este nem akarta eleognodni a víz szemü szifozhoz.

Talan mulatságból, talán szórakozottságból, talán szekirozásból, vagy talán oknelkü, de ő azt hitte, — és ez a fő — hogy féltékenységből.

Es ez az engedelmesskedő rabszolga. ki nek föl és lemenő agheli rokonait a legczifrább kombinációkkal omlegették felebbvaló anélkül, hogy azért egy arczizma megrándult volna, a leányert, — az asszonyert — elöntötte a vad indulat, fejébe rohant a felkorbácsolt vér és felkapta a szolgálati fegyverét.

Idáig tehát a leány a hibás. Vagy a káplár ur, de Kolan semmi esetre sem.

Az pedig egyenesen a Mannlicher hibája, hogy egyszerre öt golyó fér el a katonai fegyverébe. Es a mi or a vérben forgó szemü Kolan öntudatlanul a káplár felé sűtötte el a fegyverét és helyette egy fiatal doktor önkéntes homlokán rohant be a golyo, a pokolian vigyorgó káplár ugyszelvan kényszerítették arra, hogy a kéznél levő negy golyót is megpróbálja árvenyosítani.

Nézetem szerint Kolan itt elvétette a dolgot.

Elvétette pedig azért, mert a káplár urnak csak a karát furta at egyik golyó és nem a gyönyörű altiszt sárka porte-épét juttatta arvaságra, a melynek a manapsági katonai szerepiéséhez képest a spanyol inkviziczió háborzongató karperecei, valóságos szentmise áldozatok.

Kolan szegény, ezzel befejezte katonai pályáját.

A marsali botot kibuzták a bornyujából és a kék nadrágot lehuzták a lábáról. A mi még nem lett volna olyan nagy baj, de másnap már ötöt huztak fel a lábáról. Czivit csináltak belőle, megszabadították a katonaságtól, hogy — megszabadulhasson az ételtől, hogy fel lehessen aasztani.

A káplár ur pedig, a ki ijedten bujt el egy pokrócz mögé a kritikus pillanatban, 8 évi várfogságot kapott, mert gyáván viselte magát!

Ugyan kérem tekintetes katonaság! Már most csak azt szeretném tudni, ki viselte magát helyesen és ki járt jobban: a doktor ur-e, a ki vitezül alta a sortüzet, (es odakinn pihenn a temetőben,) a káplár ur-e, a ki gyáván megfutamodott (és 8 évig nem pályázhatik a vitezégi éremre) vagy pedig a vizsemü cseh szolgálo (a ki elvesztette a gavallérját, de azóta már bizonyosan meg is vigasztalódott.)

En azt hiszem, hogy hármuk közül — Kolan.

Lázár Ernő.

Színház.

Nebántsvirág. Ez a régi, kedves operett kerül tegnap szinre érthetetlen szereposztásban fel ház előtt.

Flavigny Denist Perényi játszotta igen szépen. Igen szépen, kettős értelemben. Nagyon szép volt, és nagyon szépen játszott. Lelkes tapsok kísérték minden egyes énekszámát, s ezek a tapsok nem kiereszakoltak, hanem megérdemelték és osztatlanok voltak. Corinna rövid, a fejedelemnő hátatlan szerepében Galvassy Paula es Szigeti Lujza álltak meg derekasan a helyüket.

Champlatreux-t Környey játszotta. Miért? — Talan arra igyekszik hogy tenor szerepekkel tegye tönkre bariton hangját! még hogyha halas volna szerepe és tudatában volna annak, hogy ki tudja használni, értenénk. De mikor énekszámait felhangon énekl, a prózáját pe-

dig sugótól várja, kivált az utolsó felvonásban, — miért forszirozza Champlatreux-t? Vagy talán nem is forszirozza, csak directionális intézkedés szóta a nyakába? — Ő reá nézve mindkét eset egyforma végeredményeben, — Champlatreux nem játszotta meg. Nem játszotta meg: vagy, mert nem akarta, igen helyesen; vagy mert nem tudta.

Szathmáry Örnagya kissé fiatal és kelle-tlenül csinosabb volt, különben ügyesen játszott.

Sziklay Floridor—Celestin kettős szerepében nagyon jó volt. Az utolsó felvonás izléstelen női toiletjét elnéztük az előzők kedvéért.

Loriot Makray játszotta. Ebben az esetben a «játszotta» szót bátran helyettesíthetném mással pl. tönkretette, elbukta stb. de nem akarom feltenni, hogy egy színész, ki most lépett elő segédszínésznek annyi lelkiismeretlenséget tanusítson, hogy sem szerepét, sem énekszámát nem tanulja be, elannyira, hogy a karmesternek le kellett kopogni a zenekart. Azt hisszük, hogy hirtelen rosszullett lehetett a felsülés oka, amit különben Loriot halás szerepére nézve elégedetlenséggel, vegyes meglepetéssel fogadott a közönség.

Lendvai és Nagy Jóska frakkcsereje a második felvonásban nagy derűtséget keltett.

A rendezés a régi jó volt, a zenekar szintén.

Színházi műsor.

Csütörtökön, október hó 25 én bérlet 21. sz. «C» — A baba. Operette 4 felvonás.

Pénteken, október hó 26-án bérlet 22. sz. «A» — Figaró lakadalma. Vigjáték 5 felvonásban.

Szombaton, október hó 27-én bérlet 23. sz. «B» — A kaméiás hölgy. Színmű 5 felvonásban.

Vasárnap, október hó 28-án két előadás; délután 3 órakor félhályarákkal: A csillag fia. Énekes legenda 5 képpen; este 7 es fél órakor rendes helyarákkal, bérleiszűnetben: A csikós. Eredeti nepszímű 3 felv.

A vidéki színészet rendezése.

Saját tudósítónktól.

Debreczen város polgormesteréhez gr. Festetics Andortól a vidéki színészet országos felügyelőjétől két leirat érkezett le. A keziratoskat szösz szerint közöljük, mert érdekességüket kivonat által nem akarjuk leszállítani.

Ime az egyik:

A vidéki színészet orsz felügyelőjétől.

Nagyságos Ur!

A vidéki színészet rendezését illetőleg egy egységes rendszer megteremtését tűzven ki czelul; a magyar színészetnek több város egyesítése által állandó színikerületek létesítést vettük tervebe.

Amidőn az erre vonatkozó tervezetet szerencsém van ide mellékelni, tisztelettel felekerem, sziveskedjék a tervezetre különösen pedig a közelebből érdeklő kerületre vonatkozólag nézeteit, megjegyzéseit, esetleges kívánásait, vagy indítványait velem folyó évi november hó 15-ig bezárólag közölni, hogy a tervezet a figyelembe vehető, esetleg méltányosnak, kivanatosnak vagy czélszerűnek bizonyult módosítások vagy változtatások után megerősítés végett a Belügyminiszter Ur Ö méltósága elé legyen terjeszthető.

Egyben bátor vagyok nagyságodtól a következőkre nézve szives tájékoztatást kéni:

1. Van-e a városoknak színi előadások czéljaira alkalmas (fűthető) színháza, terme vagy nyári színköre?

2. Amennyiben pedig sem színház, sem

alkalmas terem, sem megfelelő színkör nem állana rendelkezésére: hajlandó-e és képes lenne-e a város a színigazgató megterhelte-tése nélkül alkalmas terem berendezéséről, vagy a közönség igényeinek megfelelő színkör felállításáról a közel jövőben gondoskodni?

3.) Egy a közönség igényeit kielégítő színtársulat mennyiideig működhetnék a városban? Hány hétig vagy hónapig nyújthat a város közönsége tiszteességes existenciáját a színtársulatnak?

4.) Melyik időszak a legalkalmasabb előadások rendezésére?

5.) Micsoda erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti a város a színigazgatót?

Eleve megjegyezni bátorodom, hogy a teli szezonra természetesen az az a városok tarthatnak első sorban igényt, mely k hosszabb időre (3—6 óra) biztosíthatják a társulatot, s a mely városok rendes, fűthető színházzal, vagy alkalmas teremmel rendelkeznek: a saison másik része pedig a méltányosság és lehetőség szerint azon városok között oszlik meg, amelyek csak rövidebb időre (1—2 hó) biztosíthatják a színtársulat existenciáját és amelyek színkörökkel rendelkeznek.

Amidőn ismétellen felkérnem Nagyságodat, sziveskedjék a csatolt tervezetre és a fentebb említett kérdőpontokra becses nézeteit illetve felvilágosításait a fent megjelölt határidőn belül velem közölni, maradtam kiváló tisztelettel

Budapesten, 1900. okt. hó 19-én.

Festetics Andor.

A tervezet szöszszerinti szövege pedig a következő:

A) Állandó színházak.

1. Kolozsvár
2. Pozsony,
3. Arad,
4. Kassa.

B) Két vagy több város egyesítése által létesítendő kerületek.

1. Temesvár—Buda—Krisztina városi színkör.

2. Debreczen—Máramaros-Sziget.

3. Szeged—Hódmező-Vasárhely (esetleg B.-Gyula.)

4. Nagyvárad—Nyiregyháza—Szarvas.

5. Deés—Maros-Vasárhely—Deva—Nagy-Szeben—Brasó—Gyulafehérvár.

6. Győr—Sopron—Papa—Komárom.

7. Pécs—Kaposvár—Mohács—Nagy-Kanizsa.

8. Székes-Fehérvár—Szombathely—Veszprém—Siófok (B-Füred) Kőszeg—Zala-Egerszeg.

9. Nyitra—Besztercze-Banya—Trencsén—Nagy-Szombat—Léva (Aranyos-Marót—Póstyén—Érsekújvár) Nagy-Surány.

10. Szabadka—Zenta—Baja—Ujvidek.

11. Kecskemét—Szolnok—Abony—Nagy-Körös—Félegyháza.

12. Zólyom—Selmeczbánya—Losonc—Liptó-Szt.-Mikós—Turócz-Szent-Márton—Alsó-Kubin—Szállásfürdő—Balassa-Gyarmat—Kör-möczbánya.

13. Eperjes—Bártfa—Lőcs—Igló—Késmárk—Kis-Szeben—Rozsnyó—Rima-Szombat.

14. Sátoralja-Ujhely—Munkács—Ungvár—Beregszász—Nagy-Szőlős—Kisvárd.

15. Miskolc—Eger—Gyöngyös—Jászbereny.

16. Szatmár—Nagy-Károly—Nagy-Bánya—Zilah—Szilágy-Somlyó.

17. Zombor—Nagy-Becskekerek—Nagy-Kikinda—Szentos—Békés-Csaba.

18. Lugos—Versecz—Fohérttemplom—Makó—Orsova—Buziás—Herkuiesfürdő—Oros-haza—Pancsova.

Összesen 4 állandó színház és 18 kerület.

Ezenfelül adatnék 5 kisebb társulat részére engedély meghatározott nagyobb területre, amelyek mindazokban a városokban es községekben működhetnek, amelyek egyik kerülethez sem oszítottak be.

1. szö terület: Pest-Pilis-Sólt-Kiskun, Jász-

Nagykun, Szolnok, Bihar, Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, összesen 7 megye.

II-ik terület: Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Bacs-Bodrog, Békés, Csanád, Csongrád, Arad, összesen 8 megye.

III-ik terület: Szolnok-Doboka, Kolozs, Torda-Aranyos, Alsó-Fejér, Hunyad, Szécsény, Fogaras, Brassó, Nagy-Küküllő, Kis-küküllő, Maros-Torda, Udvarhely, Haromszék, Csik, Beszterce-Naszód, összesen 15 megye.

IV-ik terület: Maramaros, Ugocsa, Bereg, Ung, Zemplén, Sáros, Abauj-Torda, Szepes, Gömör, Borsod, Heves, Nógrád, Hont, Bars, Zolyom, Liptó, Árva, Turóc, Trencsén, Nyitra, Pozsony, összesen 21 megye.

V-ik terület: Komárom, Esztergom, Fejér, Tolna, Veszprém, Győr, Moson, Sopron, Vas, Zala, Somogy, Baranya, — összesen 12 megye.

Beszélnék a fentebbi leiratok. A rendezés nagy munkája tehát igazán megkezdődött. Velünk azonban kissé mostohán akar elbánni a felügyelő ur. Mit szól majd ehhez Komjáthy, mit szól Nyiregyháza, hol Komjáthyt nagyon szereték s mit szól a polgármester, nem tudjuk. De hogy a tervezeten meg változás ejthető, az természetes, s hogy a polgármester hozzájárul ez esetben a Komjáthy és valószínű, Nyiregyháza törekvéseiből, azt most természetesen fogjuk találni.

A leiratok különben Komlóssy Arthur h. polgármesternek lettek kiosztva, s tekintve, hogy a dolog sürgősen lesz elintézve, az eredményről, illetve a polgármester előterjesztéséről máharmar tudósíthatjuk a közönséget.

—II.

H I R E K.

* **Debreczen leírása.** Debreczen szab királyi városa tudvalegileg mátköpen képviselte Magyarországot nagy városait a párisi kiállításon. A francia kormány és a nemzetközi juri elismeréssel is adózott érte s Debreczen több értékes kiállítás nyert. Az egész debreczeni kiállítás tájékoztatására a város annak idején csinos füzeteket nyomtatott, melyet a kiállítás látogatói között ingyen osztottak szét. A csinos füzetből egyet mi is kaptunk, s átforgatva meglepéssel konstataljuk, miszerint az ő utmutatója volt a kiállítás szemléltető közönségnek.

* **Nagy Imre sirja.** Komlóssy Arthur főjegyző polgármester helyettes a »Debreczeni Ujság» mai számában »Nagy Imre sirja» cím alatt reflektál a »Debreczen» szombati számában megjelent tárczára, a mely az ifjuság figyelmét Nagy Imre elhagyott sirjának gondozására hívta fel. Az illető tárczára a főjegyző ur cikkére kénytelen kijelenteni, hogy egyáltalában nem azzal a céllal vette föl a dolgot a tárcza megírásakor, mint azt a főjegyző ur gondolja. Ez az agában sem volt az irigyekedők gancsolók táborába állani, Cikkét azért írta meg, mert tudomása szerint Nagy Imre síremléke ketté repedve, az idők viszontagságaitól megrongálva, sirhantja gizzel gazzal fedett volt. Hogy a Csokonai Kör azt a múlt évben kijavíttatta, a sirt rendbeszedette, a tárcsairó nem tudhatt, mert ezt a Csokonai kör annak idejében nem hozta a nyilvánosság tudomására. Mióta a tárcsairó debreczeni hírlapiról arról egyetlen debreczeni lapban sem történt semmi említés »A r p d» pályanyertes szerzője pedig mindenestre megérdemel annyit a debreczeni főiskola ifjuságától, hogy emléke tisztelőben tartassék, kegyeletesen őriztessék.

* **Kirendelés, áthelyezés és kinevezés.** Ö Felsege a király az igazságyügyi miniszter előterjesztése folytán Kazinczy Gabor debreczeni kir. járásbíróak a kir. tablai bírói címet és jellegét adományozta. — Az igazságyügyi miniszter Szoboszlai Sandor a kir. törvényszék területére vizsgálóbíróvá rendelte ki ugyancsak az igazságyügyi miniszter Szabó Lajos debreczeni és Kovács Antal szegedi kir. járás bírósági írnokokat kölcsönösen áthe-

lyezte és a debreczeni ítélőtábla elnöke Magoss Kálmán debreczeni kir. törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

* **A tanári körből.** A debreczeni tanári kör f. hó 27-én szombaton d. u. 5 órakor sürgős ügyben rendkívüli gyűlést tart az ev. ref. kollégiumban, a melyre a kör tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

* **A polgári asztaltársaság** a múlt szombaton is 12 iskolás gyermeket rubázott fel a Dreher féle sör-sarnokban. A szép ünnepélyen az asztaltársaság tagjai testületileg jelentek meg, csupan azon meghívott tanítók hiányoztak, kiknek megjelését szívesen láttak volna. Erre vonatkozólag ma Simon István és Horkay Lajos tanító uraktól levelet kaptunk. Simon tanító ur értesít bennünket, hogy ő nem volt meghívva, így nem is jelenhetett meg. Horkay tanító ur pedig kijelenti, hogy elfoglaltsága nem engedte az ilyesfajta ünnepélyen való megjelenést. Készséggel adunk helyet rektifikációjuknak.

* **Felületett fővárosi lap.** A »Magyar-ság» című fővárosi napilap mai számában a következő újdonság jelent meg:

— **Debreczen szenzációi.** Debreczen serényen halad a világáros elnevezés czime és jellege felé. Az olyan esetek, a melyek más kisebb városban szenzációszámba mennek és a melyekről azután hetekig beszélnek, itt, ug látszik, akár csak a nagyvárosokban, mindennapiasak lesznek. Így ma is négy szenzációról ad hirt a taviró.

A mai nap folyamán ott két öngyilkosság történt. Gyarmati Lajos napszamos folyton ütötte verte a feleséget, a ki e főtötti elkeseredésében mellbelötte magát és meghalt. Pohodi Lajos gazdalkodó pedig betegsége miatt lett öngyilkos, Azonkivül egy rablógyilkossági eset tartja izgatottságban a kedélyeket.

Debreczen határában ugyanis halva találtak Szilágyi István tanyásgazdát. A feje fejszével ketté volt vágva és zsebei kiforgatva. A csendőrség a gyilkost Tóth János mezőcsáti napszamos személyben Miskolczon elfogta.

Tettét beismerte s azt is bevallotta hogy Szilágyitól 40 koronát rabolt el. A gyilkost Debreczenbe szállították. Végül pedig a vörös kakas is fészket rakott. Szatmári Miklós vinczellér házát a múlt éjjel ismeretlen tettesek felgyújtották. A ház legett és odaégett Szatmari neje is. A férj súlyos égési sebeket szenvedett.

Hat erre a dologra az a megjegyzésünk, hogy kivéve Szilágyi János szomorú sorsát meg a felgyújtott vinczellér ház történetét egy szó sem igaz. Valaki alaposan felültette a Magyarorságot.

* **Köszönetnyilvánítás.** Lichtshein Menyhért ur 50 korona adományt juttatott hozzánk a szegény gyermekek felruházása céljára, mely nemes adományért az iskolaszék ez uton hálás köszönetét fejezi ki. — Az izr. iskolaszék: Dr. Popper Mór elnök. Darvas Izidor pénztáros.

* **Talált üres hordó.** Tegnap este a Nagycsapa utca közepén egy üres hordót találtak. Igazolt tulajdonosa atvetheti a rendőrségnek.

* **Emlekünnepély.** A reformáció emléknapiján 1900. év október hó 31-kén d. e. 10 órakor az ev. ref. nagytemplomban a debreczeni ev. ref. főiskola ünnepi istentiszteletet tart, melynek sorra dje következő: 1. Felhívó ének. 37 dicsére, 1. vers. 2. Gyülekezeti köznének. 37 dicsére, 2. és 3. vers. 3. Ima Storchtól. Előadja a főiskolai énekkar. Ezután orgonaszó

mellett a szószékre lép és 4. Imádkozik Csiky Lajos főiskolai lelkész. 5. »Erős vár a mi Istenünk.» Előadja a főiskolai énekkar. — Ezt követőleg orgonaszó mellett a szószékre lép és 6. Egyházi beszédet mond Erős Lajos theol. akad. dékán. 7. A tanítóképző intézeti énekkar éneke. Szövegét írta S. Szabó József, gymnasiumi tanár, Dallamát szerette P. Nagy Zoltán, tanító-képzőintézeti ének és zenetanár. 8. Gyülekezeti záróének. 179. 10 vers. Az énekvezéri szolgálókat Nagy András teljesíti.

* **Betörés a Garai utcában.** Tegnap a Garai utca egyik házában éjjel ismeretlen tettesek behatoltak s a házbeliék mély almat felhasználva 75 frt készpénzt és nagyobb mennyiségű ruhaneműt loptak el. A rendőség vizsgálatot folytat ez ügyben. A nyomozást Dobos r. biztos végzi.

* **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítettnek a t. tagok, hogy a Deák Ferencz utcai izr. templomban az istentisztelet továbbbi rendelkezésig a következő időben fog tartatni: Köznapiokon reggel 6 órakor, d. u. 1/2 5 órakor. Szombat és ünnep napokon d. e. 9 órakor, d. u. 1/2 4 órakor. Péntek és ünnepi napokat megelőző este 1/2 5 órakor.

* **Balázsovich Zsigmond halála.** Balázsovich Zsigmond Debreczen előkelő köreiből is köztisztviselőnek örvendő ny. tábla bíró Budapesten meghalt. A megboldogult öreg ur egy ízben Bihar megye első alispánja volt. Haláláról családja a következő jelentést adta ki. Alulírottak a legmélyebb fájdalommal megtört szívvel tudatjuk, hogy forrón szerető felejtéttelen jó atyánk, illetőleg szerető apósunk, nagyatyánk és nagyatyánk binczi Balázsovich Zsigmond nyug. kir. ítélő tablai bíró, Biharvármegye volt első alispánja, a vaskoronarend III. osztályának tulajdonosa folyó évi október hó 19-én, délután 1/2 6 órakor életének 84. évében végegyengülésben elhunyt. A drága halott hült testemét folyó évi október 21-én, délután 3 órakor fognak a gyászházban I. ker. Városmajor-utca 47. B. sz. a. a. róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a farkasréti sikertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat a megboldogult lelkiüdvéért f. hó 23-én reggel 10 órakor fog a krisztina városi plébánia templomban a Mindenhatóknak bemutatattni. — B.-pest, 1900, okt. 20. Áldás és béke peraira! Balázsovich Kálmán ügyvéd és neje szül. Martonffy Katióka Dr. Balázsovich Domokos államvasuti s. titkár és neje szül. Szarukán Irén Balázsovich Gizella és ferje Szabó László belügyminiszteri osztálytanácsos — mint gyermekei, illetve menyei és veje Balázsovich Jenő, Balázsovich Sándor, mint unokaöccseik Balázsovich Zoltán és Valéria, Szabó László, Gizella, Ella és Vilma mint nökai.

* **Öngyilkosság az idegenben.** Mölner Lajos kölni kereskedő, tegnap éjjel az Adriaszállóban melibe lötte magát, s még a tegnapi nap folyamán meghalt a Rókus-kórházban, a hová a mentők beszállították. Holttestét átvitelték a törvényszék orvostani intézetébe, honnan boncolás után el fogják temetni.

* **Szüreti vásár a Margitban.** Szabó Miklós tudomására hozza a tánczkedvelő fiatalságnak, hogy f. hó 28-án, vasarnap este a »Margit» fürdő disztermében kedélyes szüreti vásárt rendez. A terem csinos sa rakkal lesz díszítve, a sátrakban szép lányok fognak kiszolgálni. E multság egész újdonság; kik jól akarnak mulatni, el ne mulasszák megjelenni. — Petrovics N. trefás szavatokkal fogja a közönséget mulattatni. — A fiatalság részere világbiru zónaposta lesz berendezve. — Postás leányok és legények jutalomdíjban részesülnek. — Kezdete 7 órakor. — Belépti díj 1 személyre 1 korona. — A jó talpalávalót Veres Tóni kedvelt zenekara szolgáltatja.

* **Megszökött rab.** Tegnap este egy Lakatos nevű cigányt és a feleségét kísérték át a rendőrök a királyi ügyészség fogházába. Mikor már a törvényszéki épülethez közel voltak, a cigány futásnak eredt s rohant utcáról-utcára ki a városból. Az egyik rendőr nyomon követte mindenütt s hosszas futás után a katolikus temető mellett tudta csak elfogni. Lakatos kiseriete hiába való volt, szökési szándékával csak megnehezítette helyzetet.

* **Olasz házasságtörési dráma.** Rómában most tárgyalnak egy szenzációs bűnpörül. Tekintve az eset érdek feszítően nem mindennapi voltát, röviden is-mérteljük az előzményeket:

„Va ami 30 esztendővel ez lőt lépett bizonyos Michele Rigoza nevű férfi a férjes Adele Mazottival bensőbb szerelmi viszonyba. Rigoza szülei és a hűtlen asszony férje azonban mindent megtudtak és aztán mindent megírttek, hogy helyre állítsák a megzavart családi békét.

A házasságtörők erre megmérgezték a szülői párt és a férjet. A házasságtörőke a bűntény felfedezése után halálra ítélték; a pör folyama alatt azonban egy fölötte befolyásos monsignore segélyével sikerült nekik Amerikába elmenekülni. Ottan egybekeltek és egy év múltán — mintha misem történt volna — vissza tértek és Napolyban letelepedve nyugodt életet folytattak.

Csak a múlt évben ismerte fel őket egy régi tisztviselő, mire ismét fogságba kerültek. Eleinte nagyon könyösen viselkedtek, sőt megbízták a carabinieri, hogy az elfogatásukkal összefüggésben levő számat tegye meg helyettük a luteriba. Most mindenki meg a kíváncsiságtól egész Olaszországban, hogy vajjon az itelőbírósaq elévültnek fogja-e tekinteni az ügyet, vagy nem?»

Tegnap jászódott le a bűnper utolsó nyilvános jelenete. A vadlottak padján egyedül Rigoza üli, mivel Adele Mozatti súlyos betegesen fekszik a foghazai kórházban. Előbbit Borzilai képviselő, a híres olasz kriminalista védte, utóbbinak képviselőt Zuccari, szintén jó nevű ügyvéd vállalta el. A védők azonban hiába éltek a verista olasz ügyvédek minden megható fogásával: az esküdtszék nem adott helyet az elévülési kifogásnak, elvetette a Mozatti elmeállapotára vonatkozó védelmi érveket és mindket vadlottára kimondta a hü-nösöset. A törvényszék a verdikt alapján úgy Rigozát, mint Mozattit 30—30 évi súlyos fegyházra ítélte. A védelem főlebbezést je-entett be.

CSARNOK.

Égető Rézi.

— Regény —

Kürz Alice német eredetije után.

K. Pasi István.

Folytatás.

Semmi felelet; de Rézi hideg kezét a keresztuti gazda felemelt kezére teszi.

Nem kell esküdnöd Obermayer! Tóni szabad, nekem nem kell, én meg nem tartom, cselekedjék a te akaratod szerint és vegye el Monikát.

Nyugodtan beszélt, olyan volt mint a megkönyebbültnek egy sohaja.

Tóni szíve lüktetett. Tehát te hagysz el engemet Rézi? Ez a szerelmem és hűség? kérde gyorsan; de szeméit nem merte a lányra emelni.

Valami megve-ésszerű vonult végig Rézi arczán, ki egyszerre kiegyenesedett...

— Ravasz és gyáva voltál, én bízam benned, de szerelmed álnok és hazug volt... ez bánt engemet leginkább.

Daczára az apa jelenlétének Tóni térdre borulva könyörög.

— Bocsáss meg Rézi, bocsáss meg!

Szemei megteltek könnyel, — a lány rá néz...

— Ne sirj! Ez elhetetlenség, ezt egy igazi férfi nem teheti. Bocsánatot tőlem nem vrsj, én soha meg nem bocsátok, nem vagyok szent, én is csak emberi teremtés vagyok. Ezen életemben hallanom kellett, hogy rossz vagyok, hogy nem sokat érek. Lehet, hogy ez igaz, mert ezem, hogy nem tudok neked megbocsátani, azért a mit ellenem elkövettél, érzem, hogy gyűlöllek és gyűlölni soha meg nem szűnök. Én neked csak rosszat kívánhatok. Kívánom, hogy mind az a mit ellenem vétkezettel neked vissza fizetessék.

A szenvedély által előidézett hangok hatalmasan csattogtak, szemei az est alkonyán át szikráztak; össze szorított öklét fenyegetően emelte az ég felé, melynek kézivezetéről az első sapadt csillag fénye lelesugárzott... vissza fordult a konyha felé.

A keresztuti gazda durván felkaczagott.

— Láod milyen dühös ez a cseled, ezt apjától örökölte. A kinek vörös a baja, azt az ördög jegyezte meg. Ezeket nem sok jó van. Gyere most Tóni... Egy szóm van hozzád!

Ezzel az ellenszegülő fiút magával vitte.

IV.

Ismét elmúlt a tél és megkezdí a tavasz virágos birodalmát a nyárnak atengedői. A felhőzet össze kergette és a termékenyítő esőt lecsapotta.

Faradhatlanul csusznaq forró ujjai a zöld szárazon, ezek elvesztik üdeségüket es meghajolnak az arany érett gyümölcsfák, meleg csókja érinti az erdő virágait — bokrokon es fákön a tavasz virányat varázsolja elé, melyek r szketve hervadnak el, hogy a levelek atatt mutatkozó gazdag gyümölcsnek helyet engedjenek.

A csendes udvarban, melyből ezelőtt egy évvel egy téli reggelen az öreg Heitsinger hullaja vitetett ki, ma mozgékony élet mutatkozik. A gazda — Monika ifju férje, ma első szülőtje keresztelteti, — az asszony — noha az újszülött alig még egy hetes, jól éri magát es feonjár; vonásai kissé halványak és elesőbbek, mint közönségesen, de hangja a megszokott határozottsággal es erővel cseng az udvaron at; az alvó gyermek bölcsője mellett at Tóni es nézi az agy fehér párnáján fekvő kerek piros arcot.

A keresztuti gazda a szoba ajtaján bekandikal.

— No! Tóni! talan eladtál a gyermekkel? ... Nem nézzel szétoda künn, hogy rendben van-e minden es nem segítenél-e Monikának?

Tóni razza a fejét.

— Monika nem enged magának segített-ni; nekem nem szabad ott künn semmit intézkednem. Ő mindent egyedül végez; még megharagszik ha utjában talál.

A keresztuti gazda türelmetlenül razza a fejét.

— Megharagudnék es miért? Mindent kedve szerint csinálni még sem lehet, de végtére is talan te volna a gazda a háznál?

Tóni komoly arczán egy gyenge mosoly vonult végig.

— Nem atyám! az nem vagyok. Monika külbmben is azt kívánja, hogy a gyermek mellett maradjak, az asszony népség a konyhában van elöglálva, monda egykedvűen.

— Halófékötő van fejedén, — mormogá az öreg s azzal visszavonult.

Tóni mélyen elgondolkozva ülve maradt.

A konyharól a lányérok, fazekak es poharak csörömpölése hallatszik, at áramlott a virágillat, a p-csenye es konyha szag. Künn ugy néz ki a mező, mint egy virágos kert, egy pompás nyári reggelen.

A napfenye az ablakon at megvilágítja a lakályossá tett termet, játszva iramlík azon megzentelt kis helyen at, mely egy megkezdődő emberi életet, egy kisdéd életét rejti magába.

Tóni mind-zekre nem figyel.

Bensejében ugy most is, mint mindig azon es'vének emléke él, melyen Rézit feonnt a fensiki kunyhóaal utoljára látta, füleiben most is zug azon atok, melyet utána szórt.

Vajjon teljesedett-e vagy egy mostanáig? Nem l ellenkezőleg, eddig még mind csak jót élvezett.

Azon gyenge lazából, melyet a kérdéses estve kapott, Monika segítette apoloi. A laz kimaradása után, a keresztuti gazda a fiatal par kezét egymashoz tette. Eleute felt az öreg, hogy Tóni lazás állapotában valamit el aruhát, vagy pedig Rézi a bosszu es: gyűlölségtől üzve Monikához szalad, de mindebből semmi sem történt meg. Tóni felt lazás állapotában minden csunya allattól es féregtől — de a leany nevét soha-em említette.

Mint hogy a „Zerge“ vendéglős fensiki anyja birtokát egy más parasztagzadának csakugyan eladta, Rézi kérte őt, vinné el magával Fursiba, hogy ő is egy kisse világot lásson. A „Zerge“ vendéglős, mint hogy lanyanak egy szolgálóra ugyis szüksége van, beleegyezett s így a faluból eltavozhatott anélkül, hogy — mikép a keresztuti gazda kifürkészte es kinyomozta — valaki a faluban megtudta volna, hogy fia annyira megelégedkezett magáról, hogy „Égető Rezibe“ szereimos volt. — Csak a főtisztelendő, az okos lelkipásztorának volt talan valami sejtelme a dolog mibenléte-leről.

Lehet, hogy magános s'étái közben Tónit a fensikon talan láthatta is, de természetesen az halgatott, s így a keresztuti gazda akaratának rvenyt szereshetett.

Tóni, az ő kezét es Monika gondozása alatt egészen engedelmessé lett. Monika szeret- te őt, az az becsülte benne a függőséget es a masok akarata es alárendeltségében sok csendes megnyuvását, nem akart férje által kormányoztatva lenni s így e tekintetben ra féltékeny nem is lehetett.

Tóni szép es tisztes fiu volt s azért őt rég kiválasztotta jövendőbelijéül.

Mikor a keresztuti gazda fiával tudata, hogy Rézi a faluból eltavozott, Tóni — anélkül, hogy valamit elarut volna, megkönyebb- bűben sohajtott. Monika magát nélkülözhetet- lenne tette.

— Meglátod, hogy sem benned, sem ma- gában nem fog kárt tenni. Az asszonynépség szeret a vele történő belesetek felett jajveszé- kelni. Elmut a szerencsétlen ég s meglehet, hogy vörös hajába majd valaki beleszeret. — Te pedig igyekezz, hogy a lakodalmat mentől előbb megtarthassuk.

Tóni semmiben sem ellenkezik. Betegsége miatt fáradt es gyenge s így nem valami deli vőlegény vala esküvője napján.

A templomi szertartás ideje alatt nyug- talanul vigyázkodott mindenfelé; ugy tetszett neki, mintha valamelyik élettagyságu szentkep vagy valamely oszlop mellett Rézi lépne elő es mondana:

„En vagyok isten előtt a te nőd, miért adod tehát lelkedet, mely az enyem masnak; de nem történt semmi.

Kívülről finom esó permetezett a tem- plom ablakára, a nap komor e levegő hűvös volt.

A lelkész elmondá alakszerű beszédét, a stola az összetett kezek körül csavarodék... az áldás megadatott. — Monika Tóninak neje lett.

Ezen naptól kezdve, egyik leggyözagabb es legz-rencesebb paraszt gazda ó volt a faluban. Minden kedve szerint történek.

A kosarakban nagy fáradtsággal fölhor- dott termőföldet sem zápor, sem hegyzakadás nem hajtja le az aljba, marhái simák es az egész mező gazdaság a legjobb állapotban.

Eso szülőtje egészséges fiu s mégis Tóni szíve nem talált vigasztalást; a munka nem volt kedvére s minthogy kedvellenül dolgozott, a jövedelemnek sem igen örvendett neje iránt jó, igen jó engedelmes ferj volt; rendszerező es tisztességes, ritkán járt a kocsmába. Monika soha sem hallta t egy jkiméletlen szót se tőle; de nem hallotta kedves nevelge- lését vagy egy szívből jövő kurjantását sem.

Ha a hegyről hazajövet pomyás gazdagságot megzemlélt a gyermeket karjai közé veve, akkor a kis f-j felett kezét össze kulcsolta szeméi sirtak anélkül, hogy könnyek gyűltek volna azokba.

Ma Rézire gondolt, belseje égett; mentől tovább volt Monikával, mentől inkább igyekezett őt szeretni, mentől inkább törekedett jó tulajdonságait megismerni, annál inkább érezte, hogy az nem egyéb egész alapjában — egy rideg önző teremtesnél. Annál nagyobb lelki furdalással gondolt az elhagyott elvesztett Rézire, ki őt oly odaadóan szeretete, és mindinkább rettegett, hogy rászóliása teljesülni fog.

Mikor és kin fog egykor az ő vétké bosszút követelni?!

Gyors léptek fözeledtek az ajtó felé, a gyermek hangos sikolyával ebred fel és Toni elmerengéséből magához tér.

Monika jelenik meg az ajtóban, a dolog és a konyha melege a különben oly halvány arcára pirt kölcsönzött; a gyermeket gyorsan kiemeli a bölcsőből és járva ide, oda, simogatja karjain. Férje szemével kíséri és valami feltűnőt vett rajta észre.

Folyt köv.

Kardos László

Kossuth-utcán

tisztelettel meghívja a n. é. közönséget **őszi és téli ujdonságai** megtekintésére.

Szép ujdonságok a többek között a női **fehértűk**, valódi **Jaeger áru**, mely a mosásban nem ugrik össze, **flanellek** és **mosóveledek** női ruhára, divatos **ajtóru zsebkezdők**, színes és fehér **asztalterítők**, **szőnyegek**, brassói **pokrócok**, fehér és színes **ablakfüggönyök**, **Storok**, **drapériák**, **butor szövetek**, **ágy** és **asztalterítők**, **szőr** és **selyem paplanok**, **harisnyák** egyszerű és divatos mintakkal, fehér- szőr- és **selyem szoknyák**, **vásznak** és **kész kelengyék** stb.

Kifogástalan áru és határozott ár.

A tisztviselőkar **szabályszerű kedvezményben** részesül.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szög 40 fillér. azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Kiadó lakás. 2 utcái szoba garcon lakásnak vagy iroda helyiségnek, esetleg gyermektelen házaspároknak, azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítás nyerhető az i.r. hitközségi irodájában József kir. herceg utca 26. sz. a.

Vas és cserépkályhák reperálását, felállítását, csövek beállítását jutányos ártért elfogadom. **Szilágyi Gábor** kályhas, Hatvan-u. 9. sz.

Egy két járatu malom igen jó forgalmi helyen eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál Barna Peter N.-Léta.

Joghallgató correpetitornak ajánlkozok, esetleg ebédért is. Ajánlatokat a kiadóba kérek.

Szőlőföld vétel részlettörlesztésre. Közül a városhoz, immunis homokon, mintegy 33 holdnyi területű földet tartanak keresek. Előjegyezhetni félholdanként is. Szóbeli, vagy írásbeli részletes felvilágosítással szívesen szolgál: **Cs. I. pacsirta-u. 49. sz.**

Kislőd városi mésztelep tulajdonomat képező fele részét egészségem megrongálása folytán eladói óhajom kedvező feltételek mellett. A telep gyönyörű fekvésű, modern szakszerű berendezéssel, 1200 waggon mész előállításra alkalmas és nagy állandó vevőkörrel. — Bővebb felvilágosítást nyújt **Schwarz Lipót** tulajdonos Kislődön, u. p. Városlőd Veszpremmegye.

Eladó ház. Boldogfalva-utca 3-ik sz. ház családi viszonyok miatt jutányos áron eladó. Értekezhetni ugy nőtt.

Keresek megvételre jó forgalmu fűszerüzletet. Ajánlatok 500 cimen a kiadóba.

Fényképészeti cikkek gyári áron kaphatók nagyválasztékban. Amateur urak részére a sötét kamra rendelkezésre áll. **Halász**, fényképész Piac-u. 81.

Angol nevelőnő az angol nyelvből órákat ad kezdőknek és haladóknak. Értekezhetni Ajtó utca 6.

Prelovszky András férfi szabó Debreczen, Kossuth-u. Van szerencsém tudatni, hogy az őszi és téli idényre bevásárolt gyapjuszövet ujdonságaim megerkeztek. Hazafias kötelességem tudatában bevásárlásomnál a legnagyobb súlyt a hazai gyártmányokra fektettem ugyan, de mind a mellett az eddig is keresett angol készítményekből is nagyválasztékú készlet-feltétel rendelkezem. Elvtem a régi, vagyis a legjobb anyagból csinos szabású öltözéket olcsó áron szolgálói.

Jól jövedelmező ház 497 □ öles telkekkel 17.000 frt lefizetéssel elköltözés miatt azonnal eladó. Kossuth-u. 31.

Ocska vasat, ocska vaskályhák legmagasabb áron vesz Klein Jakab Piac-u. 26. a nagytrafik udvarban.

Erzsébet szőlőtelep.

Szőlővessző eladás.

A gr. Dégenfeld József és dr. Balványi Miklós urak tulajdonát képező „Erzsébet” szőlőtelep kitűnő minőségű fajtisztá szőlővessző terméséből ez évben mintegy 500.000 darab eladó és pedig:

I. Két éves gyökeres.

Olasz rizling, kadarka, oportó, nagy burgundi és kövidinka őszi szállításra ezrenként 20 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 22 korona.

II. Sima vessző.

Olasz rizling, kadarka, oportó, nagy-burgundi, kövidinka, ezerjő és zöld szilváni őszi szállításra ezrenként 5 kor., 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 7 korona.

III. Csemege szőlővessző.

Fehér és piros chasselas és passattutti őszi szállításra ezrenként 10 kor., 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 12 koronáért.

Nagyban vásárlásnál 10% engedmány.

A megrendelés eszközölhető az „Erzsébet” szőlőtelep irodájában Debreczen, Kossuth-u. 32.

Csak akkor valódi, ha háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös fekete nyomás sárgapapíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

DORSCH májolaj

törvényileg védett sárga csomagolásban üvege 2 kor., fehér csomagolásban üvege 3 kor

MAAGER VILMOSTÓL BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Kapható az osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszer-tárában és gyógyszer-áru kereskedésében.

Főraktár és főelárusítás az osztr. magyar monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak

Téli kabát prémmel
8 frttól.

Flanell és selyem
blousok.

Női és leány
félpaletok.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

diszitett női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszitett
női kalap 3frttól.

Gyermek köpenyek
3 frttól.

Szőrmegallérok, muf-
tok és nyakcolliék.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.